

ಎನ್.ಎಂ.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು (ಸ್ನಾಯತ್), ಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು -560011

(ನ್ಯूಕ್ ಆಶ್ರಮೀ ಪುರಸ್ಕೃತ) ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಸಮನ್ವಯ ಬಿಳಿಡಿ. ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಆಯೋಜಿಸಿರುವ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ : ವರ್ತಮಾನದ ಸಾಂಪರ್ಕಜ್ಞಾನ

ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ

ಶ್ರೀ/ ಶ್ರೀಮತಿ/ ಡಾ./ಪ್ರೊ... ಹೀನಿತೆ.. ಸ್ನಿ. ಒ

ದಿನಾಂಕ: 30ನೇ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2019 ರಂದು ನಡೆದ 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ : ವರ್ತಮಾನದ ಸಾಂಪರ್ಕಜ್ಞಾನ' ಎಂಬ ಒಂದು ದಿನದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣದಲ್ಲಿ ಗೋಪ್ಯಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ/ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ/ ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಣಕಾರರಾಗಿ/ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಬಂಧದ ವಿಷಯ: .....ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮೇತ್ತು ಭಾಷ್ಯಕ್ಯಾತಿ ನಡುವಿನ ಸುಂಬಂಧ.....

ಡಾ.ಡಿ.ಸಿ.ಚತುರ್ಂಗಯ್ಯ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣದ ಸಂಚಾಲಕರು
ಎನ್.ಎಂ.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು (ಸ್ನಾಯತ್)
ಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು -560011

ಈತ

ಡಾ.ಸ್ವೇಹಲತಾ ನಾಡ್ರೀರ್

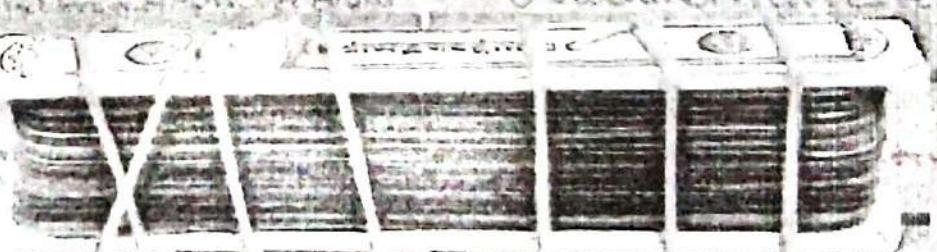
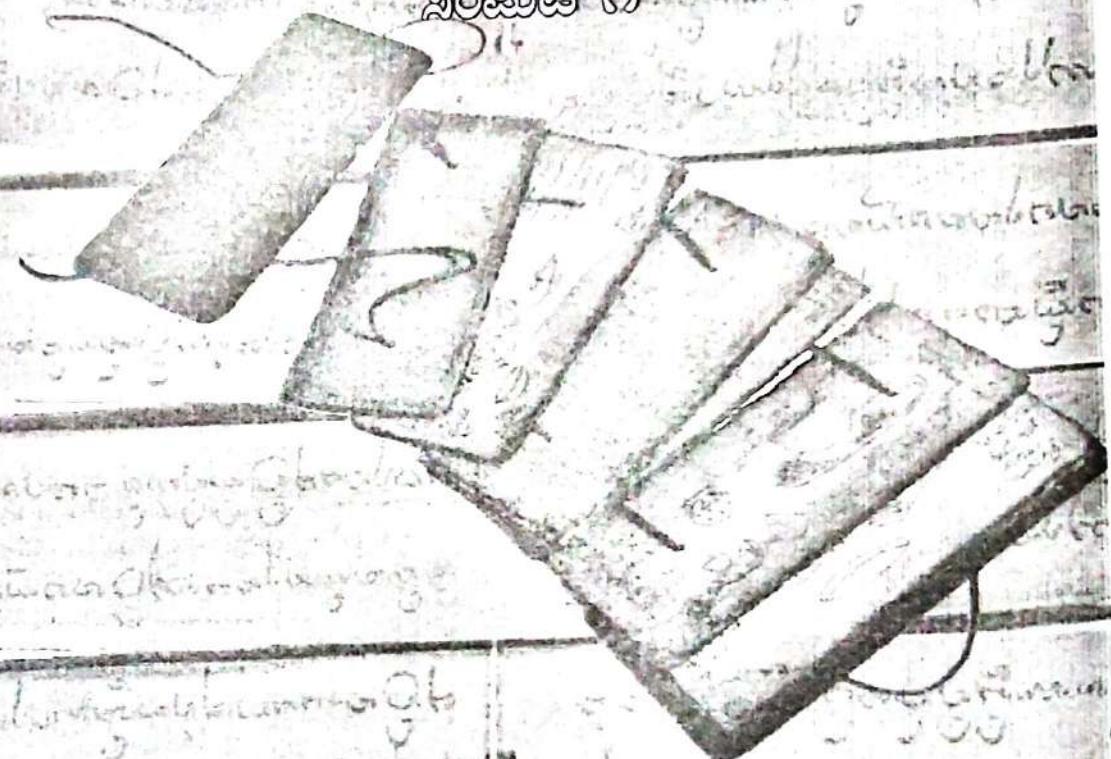
ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು
ಎನ್.ಎಂ.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು (ಸ್ನಾಯತ್)
ಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು -560011

ಕರ್ನಾಡ ಸಾಹಿತ್ಯ :

ವರ್ತಕಾಲಾನದ ಸಾಹಿತ್ಯ

(ಕಂಪೋಸಿಷನ್ ಪ್ರೊಫೆಸಣ್)

ಸಂಪುಟ ೧

ಸೇತ್ತಿ : ಡಾ. ಡಿ.ಸಿ.ಚಿಕ್ಕಲಿಗೆಯ್

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ : ವರ್ತಮಾನದ ಸುವಾಲುಗಳು

ಪರಿವಿಡಿ

ಮಾಸ್ತಿ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತೀ
- ಮೇಲ್, ಏಣಾ ಕಲ್ಲೂರು

೧೦

ಯಶವಂತ ಚತ್ತಾಲರ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು
- ಮೇಘನಾ ಕೆ.

೨೦

ಮಾಸ್ತಿಯವರ ನಾಟಕಗಳ ಅಧ್ಯಯನ
- ಮಂಜುನಾಥ ಟಿ

೨೫

ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನ - ಎಂ.ಎಸ್. ವೇದಾ ಅವರೆ

ಕಾದಂಬರಿ : ಸ್ತೀ ಸಂವೇದನೆ ಓದು
- ಎಚ್.ಕೆ. ವೆಂಕಟೇಶ್

೩೫

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಏರಿಯೈ ಧರ್ಮ
- ಡಾ. ಎಂ.ವೈ. ಶಿವರಾಮು

೪೫

ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವೇದನೆಯ ಸ್ವರೂಪ
- ಡಾ. ಮಹಾಂತೇಶ ಪಾಟೀಲು

೫೦

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಚಿಂತನೆ
- ಲೋಹಿತ್ ಹಿ.

೨೦

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಿನಿಮಾ
- ರಂಗಸ್ವಾಮಿ ಡಿ.ಆರ್.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಲ್ಲಿಟಗಳು
- ಕೆ. ಸುಮಾ ರಾವ್

೭೫

Kannada Sahithya : Varthamanada Savalugalu

(Research Articles)

Volume - 1

Edited by

Dr. D.C. Chithralingaiah

Assistant Professor, Kannada Department

NMKRV College for Women

Jayanagar, Bengaluru

Published by

Roopa Prakashana

26, 11th Block, JSS Layout, Nazarbad Mohalla

Mysuru-570 011 Ph. 0821-6450914

Pages : xii+ 512 = 524

First Edition : 2019

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ : 2019

© : Author

Price : ₹ 400-00

ಚೆಲೆ : ನಾಲ್ಕು ಸೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು

Paper Used : 70 GSM Maplitho

Coverpage Design : Satish, Benaka Graphics, Tumakuru

Book Format :

Mrs. Priya.N.Shenoy, Namratha Enterprises, Mysuru

ISBN: 978-0-359-94514-6

ಮುದ್ರಣ :

ಶ್ರೀ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಪ್ರಿಫರ್ಸ್
12/1, ಆವ್ಯಂಗ ಬಜಾರ್ ಹಿಂಭಾಗ, ಶಿವರಾಂಪೇಟೆ
ಮೈಸೂರು - 570 001 ದೂ : 0821-2476019

ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ

- ಅನಿತ ಶಿ.ಶ.

ಮಾನವ ಸಮಾಜ ಹಲವು ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ, ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುತ್ತದೆ. ಸಂವಹನ ಮಾಡುವುದೇ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮ ಉದ್ದೇಶ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಸಂವಹನ ಮಾಡದಿರುವುದಕ್ಕೂ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆಯಾಮದ ಚರ್ಚೆ ನಮಗಿಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಸಂವಹನ ಅಥವಾ ಭಾಷೆಯ ಕೆಲಸವೇ ಸಂವಹನ ಎಂದಾಗ ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂವಹನ, ಯಾವುದರ ಸಂವಹನ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ದ್ಯೇನಂದಿನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ, ಅಧಿಕಾರ, ಕಾನೂನು, ಮೂರ್ಜಿ, ಮಂತ್ರ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಬೋಧನೆ, ಉಪದೇಶ, ಆದೇಶ, ಭಾಷಣ ಇತ್ಯಾದಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಇದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಇದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರವು ಬಹಳ ಸೂಕ್ತ ಎಂತಲೂ, ಅದು ಬಹಳ ಸಂಕೀರ್ಣ ಎಂತಲೂ ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾವ್ಯದ ಸೂಕ್ತತೆ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಯಾವುದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಯೂ ಕೂಡ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಕಾವ್ಯವು ಅದರ ಉದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವೋ, ಸಂಕೀರ್ಣವೋ, ಅದರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವೋ ಸಂಕೀರ್ಣವೋ ಎಂಬುದು ಅಧ್ಯಯನ ಯೋಗ್ಯ ವಿಷಯ. ಈ ಚರ್ಚೆಯು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ಯಾವುದು ಎಂಬುದು ಆ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಹಳ ಪ್ರಚೀನವಾದುದು. ಇದು ಎಷ್ಟೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಎಂದರೆ ಅರಿಸ್ತಾಟಲನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆಗಳು ಮೌದಲಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂದು

ಇತ್ತೀಚಿನ ನವ್ಯೋತ್ತರ ಚಿಂತನೆಯವರೆಗೂ ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇದೆ. ಅಂದರೆ ಕಾವ್ಯ ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ವಿವಿಧ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಗಳು ಇದನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಹಾಕಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಗಳು ಇದನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಹಾಕಿವೆ. ಒಂದು ಪ್ರತಿದಂತೆ ಚರ್ಚೆ ಸಿಹಿ. ಜೊತೆಗೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಧಾರೆಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿವೆ. ಒಂದು ಪ್ರತಿದಂತೆ ಚರ್ಚೆ ಸಿಹಿ. ಜೊತೆಗೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಧಾರೆಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿವೆ. ಅನುಭಾವಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂತರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವುದೇ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸದ ನಷ್ಟು ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಜನಪದ ಕವಿಗಳು ಕಾವ್ಯ ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದಿದ್ದರೂ ಅವರು ಕವಿಗಳು ಕಾವ್ಯ ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದಿದ್ದರೂ ಅವರು ಹಾಡು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಡಿರುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ದರ್ಶನವನ್ನೇ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ರಸತತ್ವ, ಧ್ವನಿತತ್ವ ಈ ಮುಂತಾದ ಚಿಂತನಾ ಪಂಥಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಸಿರುವ ಚರ್ಚೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದು.

ಅಂದರೆ, ಕಾವ್ಯ ಎಂದರೆ ಏನು, ಕಾವ್ಯ ಶರೀರ ಎಂದರೆ ಏನು, ಕಾವ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಹಾಗೆ ಸ್ವರೂಪ ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಜಾಗತಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಒಂದು ಆಲೋಚನಾ ಪಂಥವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಬದಲಾದಂತೆ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಪಂಥವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಬದಲಾದಂತೆ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕ್ರಮಗಳು ಅಥವಾ ಅದರ ಅಭಿವೃತ್ತಿಯ ಕ್ರಮಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾವ್ಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತ ಚರ್ಚೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಕ್ಕೂ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧ ಇದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಳವಾದ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕಲೆಗಳಿಂದ ಹೊರತಾಗಿಸಿ ಹೇಳಿದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಒಂದು ಕಲೆ, ಅದರ ಮಾರ್ಪಾಠ ಭಾಷೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ರೂಢಿಯ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳು ಬೇರೆಯೇ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ತೀವ್ರ ಸಂವೇದನೆ ಅಭಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ, ಮಾರ್ಪಾಠದಿಂದ ಹೊರತಾದ ಅಮೂರ್ಖ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದ್ದ ಅನಂತರ ರೂಪಧಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದೇ ವಿಚಾರ ಅನುಭವ ಅಥವಾ ಅನುಭೂತಿ ವಿಭಿನ್ನ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇರೊರಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮಾರ್ಪಾಠದ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸವಿದೆ ಎನ್ನಲಾಗದು. ಶಿಲ್ಪಚಿತ್ರ, ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಕಲೆಗಳು ಕಲ್ಪನೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ

ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಾಧ್ಯಮದೊಂದಿಗೆ ರೂಪಧಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ವೈಬಿಧ್ಯಮಾರ್ಗವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಈ ಎಷಟ್ಯಾವನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಭಾಷ್ಯಕೆಲಿಯನ್ನು ಒಂದು ಮಾಧ್ಯಮ ಮಾತ್ರವೆಂದು ಪರಿಗಳಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ಕೆವಿ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದು - ಘೋಷನ್ನಿಗೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಉದುಪನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದಂತೆ - ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವೇ ತನಗೆ ತಕ್ಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ರೂಪವನ್ನು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೆವಿಯ ಕಾರ್ಯವೇನು, ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಆ ಸೂಕ್ತಸಂದರ್ಭದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಂಡು, ಆದರ ಜಾಡನ್ನು ಎಳೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೆವಿ ಪ್ರತಿಭೆ ಉದ್ದೇಶ ಸಫಲವಾಗುವಂತೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮೊರ್ಗಾರೂಪ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಮಾತುಗಳ ಸದ್ಯದ ಪ್ರಯೋಜನಾತ್ಮಕ ಅರ್ಥಕ್ಕೂ ಕಾವ್ಯದ ಧ್ವನಾತ್ಮಕ ಅರ್ಥಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇಲ್ಲಿದೆ. ದಿನಬಳಕೆಯ ಭಾಷೆ ಕಾವ್ಯವಾಗುವುದು ಕೆವಿಯ ಪ್ರತಿಭಾಸ್ವರ್ಥದಿಂದ.

ಕೆವಿ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಹೊರತಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ: ಆಲೋಚನೆ ಭಾಷೆಯರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆವಿಯ ಆಳವಾದ ಅನುಭವ ವಿಚಾರಗಳು ಕೆವಿಮನೋಧಮರ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಸ್ವಷ್ಟರೂಪ ತಳೆಯುತ್ತ ವಿಚಿತವಾಗುತ್ತ, ಸೂಚ್ಯವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಓದುಗರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೊದಲು ಭಾಷೆ: ಆ ಮೂಲಕ ಕೆವಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಾಳಕ್ಷಿಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಪ್ಪರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆವಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಲ್ಲನೋ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವನ ರಚನೆ ಸಾರ್ಥಕ, ಸಫಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಕಾವ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗೆ ಇಂತಹ ಅವಿನಾಭಾವ.

ಕೆಲವರ ಪ್ರಕಾರ ಕಾವ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಭಾಷೆಯು ಒಂದು ಮಾಧ್ಯಮ. ಅನೇಕರು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಇಲೋಚನಾಕ್ರಮವಿದೆ. ಆದರ ಪ್ರಕಾರ ಭಾಷೆಯು ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾಧ್ಯಮ ಅಲ್ಲ; ಭಾಷೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ರಚನೆಯೇ ಕಾವ್ಯ ಇದು ಎರಡನೇ ಪಂಥದವರ ಆಲೋಚನೆ. ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಏಮಾಂಸಕಾರ ಆನಂದವರ್ಧನ ಮತ್ತು ಇತೀಚಿಗೆ ಭಾಷೆಯ ಬಗೆಗೆ ಹಾಗೂ ಕಾವ್ಯದ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಗೆ ನಡೆದಿರುವ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಇದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ನಡೆದಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಮೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನವು